

Autoretrat, 1981 © Marc Trivier

marc Trivier de la llum

a cura d'**Alain D'Hooghe**

La Fundació Toni Catany, amb el patrocini de l'Ajuntament de Lluçmajor, presenta dins del cicle d'exposicions "els fotògrafs de la col·lecció de Toni Catany" **Marc Trivier "de la llum"**.

L'exposició vol ser un recorregut per la trajectòria artística de l'autor. Presenta 47 obres, realitzades entre els anys 1980 i 2015, seleccionades de les col·leccions de la Fundació Toni Catany, d'Alain D'Hooghe, de Marina Cox i Alain D'Hooghe, i del propi fotògraf.

“ [...] quan l'ull,
per no veure res,
o bé clou les pipelles
i llumeja
o bé,
pressionat per la mà,
apercep la llum que té dins seu.
Aleshores,
sense veure res de fora,
hi veu,
hi veu fins i tot més que mai
car el que veu és la llum,
els altres objectes que veia abans,
tot i que eren lluminosos,
no eren llum.”

Plotí (Ennèada V, 5, 7)

disseny:

Fargas ⊕ Garau

muntatge:

Xicarandana

vinils:

Julià Homar

traduccions:

Caterina Calafat

producció i concepció:

FUNDACIÓ TONI CATANY

www.fundaciotonicatany.cat

amb el patrocini de:

Ajuntament
de **Lluçmajor**

Exposició:

20.04.2018 // 13.08.2018

Horari:

de dilluns a divendres de 9:00 a 14:00 i de 17:00 a 21:00
el dissabte de 17:00 a 20:00

“ Els fragments del paradís estan dispersos per tota la terra, per això és tan difícil reconèixer-lo.”

Novalis

escriure amb la llum el temps

Quan són encara recents a les nostres retines els retrats i les imatges que, de Maria del Mar Bonet, exhibí la Fundació Toni Catany a l'última mostra del fotògraf presentada en aquest mateix claustre, ens plau reprendre el fil temàtic del retrat per portar a Llucmajor, de nou amb el patrocini de l'Ajuntament, una nova manera, una forma diferent i singular, d'aproximar-se al tema i al fet mateix de ser i de sentir-se fotògraf. Continuem, doncs, explorant les obres de la col·lecció de Catany, difonent l'obra dels autors pels quals tingué interès i portant a Mallorca, amb voluntat de continuïtat, creadors de renom que puguin enriquir, amb les seves particulars i expressives aportacions, la nostra cultura visual, la nostra manera de veure el món.

Perquè, en definitiva, aquests són els objectius que, des dels inicis, assumí per encàrrec de Catany la fundació que porta el seu nom, i ara que sembla cada vegada més a prop la construcció del Centre Internacional de Fotografia a la vila que el veié néixer, mantenir el compromís amb l'amic i amb aquells qui estimen la seva fotografia ens procura una satisfacció especial, entre l'esperança i el desig que el temps i els déus ens siguin, finalment favorables.

És l'anhel per entendre què és el temps i què consumeix la llum, alguns dels motius dels quals ens parla Marc Trivier a les seves imatges, allò que, amb aquesta exposició, ens porta sens dubte més enllà de la simple invitació al gaudi estètic, car ens concerneix íntimament, d'una manera que no sabem, potser, amidar. Un aire de misteri que devia, probablement, emocionar Catany.

Miquel Bezares
President de la FTC

marc Trivier

Marc Trivier, nascut el 1960, va estudiar fotografia a l'École Nationale des Arts Visuels de la Cambre (Brussel·les), abans d'establir-se amb la seva companya a Haut-le-Wastia, un poble remot de la regió valona de Condroz, on es va criar la seva filla Milena, que ara és cineasta.

El 1980 obté el Premi de la Fondation belge de la Vocation (és el primer fotògraf que l'ha rebut), el 1984 és guardonat amb el Premi Fotografia oberta, atorgat pel Musée de la Photographie de Charleroi, i el 1988 rep el prestigiós Premi de fotògraf jove de l'International Center of Photography de Nova York.

Ha realitzat tallers de fotografia a penals de França i a camps de refugiats a Palestina.

Les seves exposicions individuals són escasses, si bé destacables: al Centre National de la Photographie, a París (1986), al Musée de l'Élysée a Lausana (1988), al Centre Régional de la Photographie Nord/Pas-de-Calais a Douchy-les-Mines (2002), al Casino de Luxembourg (2002), a la Maison Européenne de la Photographie de París (2011), o al Musée de la Photographie de Charleroi (2017).

Citem de les seves publicacions monogràfiques els reculls següents: *Photographies* (1988), *L'élection* (1993), *Le paradis perdu* (2001), *My Beautiful* (2004), *Seul... D'un lent regard* (2011) i *Photographies (2)* (2017).

retalls...

Llevat de dues cites curtes, el colofó i els agraïments de cortesia, el text manllevat del llibre *Photographies (2)* es resumeix en una fórmula d'allò més lacònica: "Marc Trivier va néixer a Bèlgica el 1960".

Hauríem d'afegir res més o l'essencial rau en aquesta informació sorprenentment neutra? Com a lector insaciable i escriptor en el seu temps lliure, Trivier és cautelós amb els mots que descriuen, comenten o, encara pitjor, miren d'analitzar les seves fotografies. Record una conversa amb ell molt tensa, després d'haver descrit les seves imatges de l'escorxadador com a "excessives". Per fer-me conscient del meu error, en Marc em va dir una sèrie de coses realment excessives...

Primer varen ser retrats d'artistes i d'escriptors, per regla general vells, gairebé tots de quan Trivier era un jove: el que havia de viatjar en condicions precàries a París, Londres, Tòquio, Buenos Aires, Nova York, Rabat... Una recerca d'imatges, de trobades, com a intents d'arribar a l'essencial, potser per copsar el que distingeix aquests homes i dones de la resta dels mortals. O no. Posar cara i cos a la creació? Teixir vincles improbables.

Al costat d'aquests artistes, i tractats de la mateixa manera, trobam els pacients d'institucions psiquiàtriques. Quan Marc Trivier els exposa per al seu treball de fi de carrera, els combina sense voler fer-ne distincions, cercant la confusió, i titula la sèrie com a *Retrats d'artistes i de jugadors d'escacs argentins*.

Vides d'éssers humans explicades per mirades, dins la severitat dels quadrats enlluernadors.

Les imatges sempre estan contornejades en negre, amb l'essència enclosa, circumscrita dins un marc sense el qual l'escena vessaria fora dels seus límits definits, exsangüe i sense vida.

El procediment gairebé sempre és el mateix, com un ritual immutable: el model està assegut a ca seva o dins l'estudi, en un marc sense escapatòria possible (tot sovint ni les portes ni les finestres conviden a un intent de fuga); la vella Rolleiflex, poc intimidatòria, es col·loca en un trípede, carregada amb un rodet de dotze exposicions; en Marc no s'amaga rere la càmera, se'n separa físicament, vora seu, com si fos el costat d'un triangle: fotògraf-càmera-model. No pitja el disparador sinó que activa el temporitzador per a cada imatge; ningú no sap exactament quin serà "el" moment; passen els segons, enfrontant el model a ell mateix, als seus dubtes, mentre perd a poc a poc l'orientació i el control de la seva imatge, com si abandonàs la guàrdia, tot cedint.

Mentrestant apareixen fotografies d'arbres, d'animals a punt de ser sacrificats a l'escorxadador, les escenes d'esquarterament. Ara bé, en el fons tot s'assembla. Trivier -segons les seves pròpies paraules- sempre ha fotografiat el mateix, escrupolosament. Gent, arbres, vaques, tot resta formant un tot. De la mateixa manera, les imatges més antigues i les més recents es confonen, sense que hom pugui detectar-hi cap mena d'evolució formal.

És la juxtaposició d'una imatge amb qualsevol altra que comporta una o altra alternativa, més que no pas les pròpies imatges. Exposar a la paret o a les pàgines equival a contar històries, teixir una xarxa de vincles, crear un sentit.

En un moment donat, el fotògraf es va sentir atrapat en aquesta pràctica del retrat. A força de fotografiar éssers humans que posaven per a ell, es va enfrontar a situacions, a experiències conegudes, adesiara fins i tot plaents, tranquil·litzadores, ja que presentaven problemes pels quals ell ja havia trobat solucions. Per seguir endavant, li calia la impressió de crear una imatge inèdita, encara que després el conjunt demostràs que sempre ha fotografiat una sola i mateixa cosa.

Aleshores optar per un material diferent, per un format diferent, li va semblar una sortida, i la seva fidel Rolleiflex donà pas a una Brownie Kodak antiga i molt rudimentària... a més a més, sense visor i deixant filtrar poca llum!

Aquest canvi d'eina va comportar una temàtica diferent: els paisatges. Tanmateix els retrats es poden llegir com a paisatges i les fotos d'arbres com a retrats. Sovint l'assumpte és només una coartada, al cap i a la fi; és el tractament de la llum, de l'espai, el que crea una imatge.

Inicialment Trivier concebia els seus paisatges com a cartes a aquells que ja no hi eren, com postals que li permetrien dir-los què passà pel gener, abril o octubre, el que havia experimentat observant una teulada de pissarra o com la seva filla mirava la muntanya a Sils-Maria...

Llavors va sentir el desig (la necessitat?) de no limitar-se a una sola imatge, sinó de treure un altre partit del temps. Ja no es tractava del temps que es fixa pel disparador, sinó el que transcorre d'una vista a una altra, al llarg de les vuit imatges permeses per la bobina de la Brownie. Vuit moments que, posats un rere l'altre, constitueixen alhora un esbós i una fi en si. Una història?

Fa molt de temps que Marc Trivier ha donat l'esquena a l'èxit i ha triat romandre sord als cants de sirena. No ha fet de la fotografia la seva professió i si bé alguns ho han lamentat, fins i tot l'han culpats de no acabar una obra, la seva negativa a convenis i convinences li permeten mantenir intacte el goig que sent amb la fotografia.

I aquestes fotografies, juntes o per separat, qüestionen molt més que no responen.

“ El retrat seria una mirada tensa, a l'espera;
el paisatge, una mirada que accepta —veig el que serà quan
ja no hi seré—; la natura morta és una mirada més calmada,
més idònia per dissecar, per fraccionar allò que és visible.”

MT

“ Probablement perquè he fet moltes fotografies,
he acabat creient que el temps tenia a veure
amb la llum, amb la seva fluïdesa atmosfèrica,
amb la seva variabilitat, amb la manera de canviar
constantment, de ser sempre diferent i
tanmateix retornar: la claror d'un nou matí.”

MT

“ Els meus paisatges són postals per
donar notícies a aquells que ja
no hi són sobre l'últim que ha passat.
Tots aquests segons plans, amb boirina,
són els que tenen esment dels absents,
i de mi també. Encara és llum.”

MT

“ Com que feia menys exposicions, digueren que em quedava cec.
No m'he quedat cec.
Mir la llum que s'esmorteeix i aprenc a escriure dins la foscor.”

MT